

A horvátországi és a litvániai hivatalos státusszal rendelkező közbeszerzési szakértők Public Procurement Experts with Official Status in Croatia and Lithuania

Dr. Vén Gergely, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2026.3.4

Címszavak: közbeszerzési szakértő, állami közbeszerzési szaktanácsadó, felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, járulékos közbeszerzési szolgáltatás

Absztrakt

Magyarországon kívül Horvátország és Litvánia is rendelkezik olyan közbeszerzési szakértőkkel, akik valamilyen hivatalos, államilag elismert státusszal rendelkeznek és bevonásuk a közbeszerzési eljárásokba – legalábbis bizonyos esetekben – kötelező. Ebben a szakkikemben igyekszem áttekinteni ezen személyeknek a horvátországi és litvániai közbeszerzési eljárásokban játszott szerepét, illetve bemutatni azt, hogy ezekben az országokban miként lehet megszerezni ezt a hivatalos közbeszerzési szakértői státuszt. A szakkikben ezen kívül összevetem őket a magyarországi megfelelőikkel, az állami közbeszerzési szaktanácsadókkal és a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadókkal is.

Abstract

Outside Hungary, Croatia and Lithuania also have public procurement experts who have some kind of official, state-recognized status and whose involvement in public procurement procedures is mandatory, at least in certain cases. This study reviews the role of these individuals in public procurement procedures in Croatia and Lithuania and describes how to obtain official public procurement expert status in these countries. I also compare these experts with their counterparts in Hungary: state public procurement consultants and accredited public procurement consultants.

Horvátország és Litvánia – Magyarországgal és Szlovákiával¹ együtt – az Európai Unió azon kivételes tagállamai közé tartoznak, amelyekben a jogalkotó úgy döntött, hogy a közbeszerzések megfelelő lebonyolításához szükséges az ajánlatkérő oldalán közreműködő járulékos közbeszerzési szolgáltatást nyújtó személyeket valamilyen bürokratikus ellenőrzés alá vonni. Magyarországon például ilyen személyek immár 22 éve – változó elnevezéssel: hivatalos közbeszerzési tanácsadó, felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, állami közbeszerzési szaktanácsadó – járnak el közbeszerzési szakértelmet biztosítva az ajánlatkérő oldalán. Ezek a hivatalos státusszal rendelkező szakértők – ahol vannak ilyenek – általában piaci alapon végzik a munkájukat, illetve az sem kizárt, hogy e hivatalos státusszal nem rendelkező szereplők is létezzenek a közbeszerzési piacon, ám az kétségtelen, hogy az ilyen hivatalos stá-

tusz megszerzése még akkor is piaci előnyt jelent, ha egyébként az igénybevételük nem kötelező, mivel a státusz megléte önmagában feltételezi, hogy van mögötte akár egy szakmai vizsgálóval, akár gyakorlattal megalapozott szakértelem.

Az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/24/EU irányelve a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: 2014/24/EU irányelv) és a többi, az ún. közszolgáltatói közbeszerzésekről szóló és a koncessziós irányelvről egyaránt elmondható, hogy nem foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy az egyes európai uniós tagállamok ajánlatkérői milyen személyi, szervezeti keretrendszerben folytatják le a közbeszerzési vagy koncessziós eljárásaikat. Másképpen fogalmazva: a tagállamok jogalkotására bízzák annak eldöntését, hogy kívánna-e, és ha igen, milyen személyi és szervezeti segítséget nyúj-

¹ Lásd Vén Gergely: A járulékos közbeszerzési tevékenység szabályozása Csehországban, Lengyelországban és Szlovákiában, valamint összefüggései az uniós és a magyar közbeszerzési joggal. In: Közbeszerzési Értesítő Plusz. 2025/5. sz., 38-47.

tani a közbeszerzési eljárások lebonyolításához, milyen kereteket adnak a járulékos beszerzési tevékenységnek.² Az Európai Bizottság 2017-ben tette közzé az (EU) 2017/1805 sz. Ajánlását annak érdekében, hogy nemzeti szinten ösztönözze az uniós tagállamokat a közbeszerzések professzionalizációjára irányuló stratégiák és kezdeményezések kidolgozására. Ez nem bizonyult elégségesnek, a közbeszerzők alacsony szintű profesz-zionalizációja számos uniós tagállamban rendszerszin-tű probléma, aminek eredményeként, a közbeszerzési szolgáltatók piaca virágzik, mivel egyes ajánlatkérők még a közbeszerzési szabályok alapvető ismereteinek is híján vannak.

Az Európai Bizottság ebből a célból tette közzé a ProcurCompEU-t.³ Ennek az eszköznek az a célja, hogy hozzájáruljon a közbeszerzés professzionalizációjához, azáltal, hogy elismeri és támogatja a vonatkozó szakmai tevékenységek stratégiai jelentőségét és elősegíti annak elérését, hogy az ezen a területen dolgozó szakemberek képesek legyenek megfelelni a jövő kihívásainak és a közösségi beruházásokat a fenntartható növekedés szolgálatába állítani. A ProcurCompEU tartalmaz többek között egy tanulmányt a közbeszerzés professzionalizálásáról az EU-ban és azon kívül.⁴

Régóta kívánatosnak tetszik egy színvonalas, egységes közbeszerzői szakma kialakulása és fenntartása. Ahol ezeknek a személyeknek hivatalos státusza van, ott e szakma is nagyobb presztízsnak örvend.⁵

Mindenekelőtt érdemes megnézni, hogy a 2014/24/EU irányelv mit tartalmaz a közbeszerzési eljárások lefolytatásának személyi feltételeiről. A 2014/24/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés 15. pontja szerint járulékos beszerzési tevékenységnek minősülnek a beszerzési tevékenységekhez nyújtott támogatási tevékenységek, különösen a következő formákban:

- az építési beruházásra, árubeszerzésre vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélését, illetve ilyen keretmegállapodások megkötését az ajánlatkérő szerv számára lehetővé tevő műszaki infrastruktúra;
- a közbeszerzési eljárások lefolytatásával vagy tervezésével kapcsolatos tanácsadás;
- közbeszerzési eljárások előkészítése és irányítása az érintett ajánlatkérő szerv nevében és javára.

A járulékos beszerzési tevékenységet nyújthatja a 2014/24/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés 16. pontja szerint központi beszerző szerv, vagy a 17. pont szerint beszerzési szolgáltató, aki olyan közjogi vagy magánjogi szerv, amely járulékos beszerzési tevékenységet kínál a piacon.

A 2014/24/EU irányelv 37. cikk (4) bekezdése szerint lehetőség van arra, hogy a központi beszerző szerv által az ajánlatkérő részére nyújtott járulékos beszerzési tevékenységre irányuló szerződés megkötését ne előzze meg közbeszerzési eljárás. Ez utóbbi szabályt az adott nemzeti jogalkotók eldönthetik, hogy adaptálják-e, vagy sem.

Az Európai Unió tagállamaira ugyanakkor a fentiekben ismertetett törekvések dacára leginkább az jellemző, hogy a járulékos közbeszerzési szolgáltatásra vonatkozó jogi szabályozásuk nem terjed túl a 2014/24/EU irányelv által lefektetett minimális szabályokon. Ezek alól jelent kivételt például a jelen dolgozatban tárgyalt két ország, Horvátország és Litvánia közbeszerzési jogi szabályozása.

Horvátország

A járulékos közbeszerzési szolgáltatásról általában Horvátországban

A közbeszerzési szakértőkre és tanácsadókra vonatkozó szabályozással való megismerkedés előtt érdemes rövi-

² Lásd Dezső Attila (szerk): Magyarázat az Európai Unió közbeszerzési jogához. Budapest, Wolters Kluwer, 2015.

<https://uj.jogtar.hu/#doc/db/374/id/A15Y1578.KK/ts/20150228/lr/chain184>; III. fejezet 5. Az uniós szabályozás célja és rendszere pontjának utolsó bekezdése, XI. fejezet 4. Az elsődleges jog alkalmazása a közbeszerzések vonatkozásában pontjának utolsó előtti bekezdése.

³ Lásd: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/professionalisation-public-buyers/procurcompeu-european-competency-framework-public-procurement-professionals_hu.

⁴ Lásd Marta PAUL: A következő generációt érintő professzionalizációs kihívások a jövőorientált közbeszerzés jegyében in: Közbeszerzési Jog 2022/2 Wolters Kluwer 2022. 2-13.

⁵ Lásd Tátrai Tünde: A közbeszerzés mint sajátos beszerzési tevékenység és fejlődési lehetőségei Magyarországon. PhD értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, 2006; https://phd.lib.uni-corvinus.hu/5/1/tatrai_tunde.pdf.

den áttekinteni a magyarországi szabályozás lényegét. Ez segítséget nyújthat mind a horvátországi, mind a litvániai szabályozás kontextusba helyezéséhez. Magyarországon a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 3. § 14. pontja tartalmazza a „járulékos közbeszerzési szolgáltatás” fogalom meghatározását, amely a 2014/24/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés 15. pontjának a magyar jogba történő átültetése:

„14. járulékos közbeszerzési szolgáltatás: közbeszerzési eljárás lefolytatásához nyújtott támogatási tevékenység, így különösen

- a) közbeszerzési eljárások lefolytatását, illetve keretmegállapodások megkötését az ajánlatkérő számára lehetővé tevő műszaki infrastruktúra rendelkezésre bocsátása,
- b) közbeszerzési eljárások lefolytatásával vagy tervezésével kapcsolatos tanácsadás,
- c) közbeszerzési eljárások előkészítése és lefolytatása az érintett ajánlatkérő nevében és javára;”

A Kbt. 3. § 24a. pontja szerint továbbá közbeszerzési szolgáltató olyan szervezet vagy személy, amely járulékos közbeszerzési szolgáltatást kínál a piacon. Ennél szűkebb személyi kört ölel fel a Kbt. 3. § 2a. pontja szerinti úgynevezett állami közbeszerzési szaktanácsadó, aki a Kbt. 5. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti ajánlatkérő, valamint a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pont ca) alpontja és cb) alpontja szerinti szervezet által foglalkoztatott olyan személy, aki járulékos közbeszerzési feladatot lát el az őt foglalkoztató ajánlatkérő számára.

Magyarországon továbbá – a jelenlegi szabályozás [Kbt. 197/E. §] szerint – előreláthatólag 2026. június 30-ig létezni fognak az úgynevezett felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók is, akik lényegében az állami közbeszerzési szaktanácsadókkal megegyező feladatkört láttak, illetve látnak el, ám attól némileg eltérő személyi körben, azaz esetükben nem feltétel a közszféra-szervezet általi foglalkoztatás, korábban lényegében a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók piaca látta el közbeszerzési szakértelemmel az ajánlatkérőket.

A Kbt. 3. § 2a. pontjának a jelenlegi szöveggel történő, 2023. november 8-i hatályba lépése ugyanakkor nem jelentette a közbeszerzési tanácsadói piac végét, és az a jelenlegi átmeneti állapot 2026. június 30-i lezárulásával sem fog megszűnni. Egyrészt az állami közbeszerzési szaktanácsadók foglalkoztatásából jelenleg ki vannak zárva például a helyi és nemzetiségi önkormányzatok és társulásaik, és az állami közbeszerzési szaktanácsadók kötelező bevonásának tárgyi köre sem terjed ki valamennyi közbeszerzési eljárásra. Ebből következően – mivel a közbeszerzési szakértelemre vonatkozó kereslet ezen szervezetek és beszerzési tárgyak körében is fennáll – járulékos közbeszerzési szolgáltatás továbbra is beszerezhető a piacról, a Kbt. 3. 24a. pontja szerinti úgynevezett közbeszerzési szolgáltatóktól is. Magyarországon tehát jelenleg a független, kvázi hivatásrendi, hivatalos státuszt igénylő közbeszerzési tanácsadás jelenleg elmozdulóban van a közbeszerzési szakértelem magába a közszférába történő integrálás felé. Nem biztos persze, hogy valóban meg is érkezik ide, és egy újabb szabályozási fordulattal nem ruházzák-e fel inkább a tanácsadói piac szereplőit valamilyen különleges státusszal.

Ezen bevezetés után ismerkedjünk meg a horvátországi helyzettel.

Horvátországban a közbeszerzéseket a közbeszerzési jogról szóló 2016. december 12-i törvény (a továbbiakban: Horvát Kbt.) szabályozza a legmagasabb szinten.⁶

A Horvát Kbt. is részben abból a célból került megalkotásra, hogy átültesse az Európai Unió szabályait a nemzeti jogrendszerbe. Ennek megfelelően a Horvát Kbt. is ismeri a 2014/24/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés 15. pontja szerinti járulékos közbeszerzési tevékenységet, amely a Horvát Kbt. 3. cikkének 18. pontja alapján a közbeszerzések támogatását jelenti különösen az alábbiak szerint:

- műszaki infrastruktúra biztosítása, amely lehetővé teszi az ajánlatkérők számára, hogy közbeszerzési szerződéseket ítéljenek oda vagy keretmegállapodásokat kössenek építési beruházásra, áru beszerzésére vagy szolgáltatás nyújtására;

⁶ A horvátországi közbeszerzési jogszabályok elérhetők innen: <https://www.javnanabava.hr/pravni-i-strateski-okvir/podzakonski-propisi> illetve a Horvát Kbt. elérhető innen: <https://www.zakon.hr/z/223/Zakon-o-javnoj-nabavi>.

- közbeszerzési eljárások előkészítésével vagy lebonyolításával kapcsolatos tanácsadás;
- közbeszerzési eljárások előkészítése és lebonyolítása az ajánlatkérő megbízásából.

A járulékos közbeszerzési tevékenység nyújtható mind piaci körülmények között, mind a közszféra keretein belül: egyrészt a Horvát Kbt. 2. cikk 26. pontja ismeri a „beszerzési szolgáltatót”, amely az a gazdasági szereplő, amely a piacon járulékos beszerzési tevékenységet végez, másrészt pedig a Horvát Kbt. 2. cikk 28. pontja megemlíti azt a lehetőséget, hogy a központi beszerző szervezet is végezhet járulékos közbeszerzési tevékenységet. Ezt megerősíti a Horvát Kbt. 366. cikk (1) bekezdése is, amely megismétli azt, hogy a központi beszerző szervezet adott esetben végezhet járulékos közbeszerzési tevékenységet is. Ezek közül a Horvát Kbt. inkább a központi beszerző szervezet által végzett kiegészítő közbeszerzési tevékenységet részesíti bizonyos előnyben azáltal, hogy a Horvát Kbt. 30. cikk 16. pontja beemeli a közbeszerzési eljárások alóli kivételek körébe azt a megállapodást, amelyet az ajánlatkérő a központi beszerző szervezettel köt járulékos közbeszerzési tevékenység végzése céljából.

A hivatalos státuszú közbeszerzési szakértők Horvátországban

Ezek a horvátországi, közbeszerzési szakértőkre vagy tanácsadókra vonatkozó rendelkezések azonban csak a 2014/24/EU irányelv által kijelölt minimális szabályozásnak az átültetései. A horvátországi szabályozás – csakúgy, mint a magyarországi – nem áll meg ezen a ponton, hanem a jogalkotó szükségesnek tartja azt is, hogy az ajánlatkérők megfelelő közbeszerzési szakértelemhez juttatása érdekében további szabályokat alkosson meg. Horvátországban ugyanis léteznek hivatalosan elismert státuszú közbeszerzési szakértők is. E horvátországi közbeszerzési szakértőkről maga a Horvát Kbt. nem ad fogalom meghatározást, illetve egyéb módon sem írja körül azt, hogy milyen személyek érteendők ebbe a körbe. E közbeszerzési szakértők képzését és nyilvántartását a Horvát Kbt. 440. cikke alapján a közbeszerzési politikáért felelős államigazgatási szerv szervezi meg. A Horvát Kbt. 440. cikk (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a közbeszerzési szakértők képzéséről a Gazdasági és Fenntartható Fejlesztési Miniszternek a közbeszerzési képzésről szóló 154/2023. (2023. december 21.) sz. rendelete (a továbbiakban: Kép-

zési Rendelet) szól. Más szempontból a hivatalos státuszú közbeszerzési szakértőkkel összefüggésben néhány igen lényeges információ mégis kiolvasható magából a Horvát Kbt.-ből is: a Horvát Kbt. 197. cikk (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő minden egyes eljárása előtt köteles létrehozni egy úgynevezett közbeszerzési szakértői bizottságot. E közbeszerzési szakértői bizottság a Horvát Kbt. 197. cikk (2) bekezdése szerint előkészíti és lefolytatja a közbeszerzési eljárást, és amelynek tagja a Horvát Kbt. 197. cikk (4) bekezdése szerint legalább egy fő közbeszerzési tanúsítvánnyal rendelkező személy. Ez a személy – ahogyan a szakértői bizottság többi tagja is – a Horvát Kbt. 197. cikk (3) bekezdése szerint lehet akár az ajánlatkérő alkalmazottja, akár más személy is.

A Horvát Kbt. szerint tehát a közbeszerzési tanúsítvánnyal rendelkező személyt, azaz a közbeszerzési szakértőt minden egyes közbeszerzési eljárás előkészítésébe és lefolytatásába be kell vonni. Nincsen olyan kiemelt csoportja az ajánlatkérőknek, mint Magyarországon az állami közbeszerzési szaktanácsadók esetében, akiknek egyáltalán alkalmazásában állhat ilyen személy. Nincsenek továbbá a közbeszerzési eljárásoknak olyan – a hivatalos státuszú szakértő kötelező igénybevétele szempontjából – megkülönböztetett tárgyi körei, mint amelyeket a Kbt. 27. § (3) bekezdésének a)-c) pontjai határoznak meg. Azaz Horvátországban nincsen közbeszerzési eljárás ezen hivatalos státuszú közbeszerzési szakértő nélkül. A Kbt. 27. § (3) és (4) bekezdése szerinti úgynevezett bíráló bizottságban szereplő közbeszerzési szakértelemmel rendelkező személy esetében továbbá nem követelmény, hogy egyúttal ő legyen az a személy is, akit állami közbeszerzési szaktanácsadóként vagy felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadóként az ajánlatkérő az eljárásába bevon.

A horvátországi szabályozás továbbá egyértelműbb a magyarországinál a tekintetben, hogy mikortól kötelező a tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakértő bevonása a közbeszerzési eljárásba, ugyanis a Horvát Kbt. 197. cikk (2) bekezdése szerint a közbeszerzési szakértői bizottság előkészíti és lefolytatja a közbeszerzési eljárást. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet] 21. § (2) bekezdése egyrészt a közbeszerzési eljárás előkészítéséről és lefolytatásáról beszél, mint olyanokról, amelyek a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó feladatát képezik, ugyanakkor konkrétan csak azt

az előkészítés körébe tartozó feladatot nevesíti, hogy ez a személy köteles elektronikusan jóváhagyni vagy aláírni az eljárást megindító felhívást és a közbeszerzési dokumentumokat [257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet 21. § (9) bekezdés a) pont]. Ezzel gyakorlatilag megegyező rendelkezéseket tartalmaz az állami közbeszerzési szaktanácsadók tekintetében az állami közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet] 18. § (1) bekezdése, amely szintén az előkészítés és lefolytatás kifejezéseket tartalmazza és a 18. § (8) bekezdés a) pontja, amely szintén az eljárást megindító felhívás és közbeszerzési dokumentumok jóváhagyásáról szól. Nyilván, ha másként nem, ezzel a jóváhagyással a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó vagy az állami közbeszerzési szaktanácsadó legalább utólag mintegy „rábólint” az ajánlatkérő által a Kbt. 28. § szerinti előkészítés keretében addig végzett tevékenység megfelelő voltára. Ugyanakkor nem egyértelmű, hogy ezeknek a személyeknek a tevékenysége ki kell-e, hogy terjedjen például a Kbt. 28. §-ában szabályozott, eljárást előkészítő tevékenységekre is, például az előzetes piacfelmérésre. A horvátországi szabályozás ellenben világosan leszögezi azt, hogy – a közbeszerzési szakértői bizottság tagjaként – a közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személynek közre kell működni már az eljárás előkészítésében is.

Nemcsak a közbeszerzési „folyamat” elején, hanem a végén is eltér egymástól a horvátországi hivatalos státuszú közbeszerzési szakértők és a magyarországi megfelelőik közreműködésének köre. A közbeszerzési jogorvoslati eljárás szabályait a Horvát Kbt. Negyedik Része, a 398-435. cikkek tartalmazzák. Ezek nem tartalmazzák a közbeszerzési szakértőkről. Ezzel ellentétben a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárásban az állami közbeszerzési szaktanácsadói, kamarai jogtanácsosi vagy ügyvédi képviselőt kötelező. A horvátországi hivatalos státuszú közbeszerzési szakértők szerepe tehát csak a közbeszerzési eljárásra, illetve annak előkészítésére korlátozódik, és a közbeszerzési eljárás lezárulásával véget ér.

Lássuk tehát, kik is ezek a közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személyek, mi a feladatuk? Mint fentebb említésre került, a Horvát Kbt. semmilyen fogalom meghatározást róluk nem tartalmaz. A hivatalos státuszú közbeszerzési szakértők tevékenysége

alapvetően nem különül el a Horvát Kbt. 197. cikke szerinti közbeszerzési szakértői bizottság tevékenységétől. A Gazdasági, Vállalkozási és Kereskedelmi Minisztériumnak a közbeszerzési eljárásokban történő beszerzések és pályázatok dokumentálásáról szóló 65/2017. (2017. július 7.) sz. rendelete (a továbbiakban: Dokumentálási Rendelet) tartalmaz további szabályokat a közbeszerzési szakértői bizottság, ezen belül a közbeszerzési szakértő tevékenységéről. A Dokumentálási Rendelet 17. cikk (1) bekezdése az ajánlatok elektronikus, a 18. cikk (1) bekezdése az ajánlatok nem elektronikus felbontásánál írja elő a közbeszerzési szakértői bizottság valamelyik tagjának a jelenlétét. A Dokumentálási Rendelet 19. cikk (1) bekezdése szerint az ajánlatok vizsgálatának és értékelésének eljárását a közbeszerzési szakértői bizottság folytatja le a közbeszerzési dokumentációban meghatározott feltételek és követelmények alapján. A Dokumentálási Rendelet 19. cikk (2) bekezdése szerint e vizsgálati és értékelési eljárásban legalább egy olyan szakértői bizottsági tagnak részt kell vennie, aki érvényes közbeszerzési tanúsítvánnyal rendelkezik. Ezen kívül többszakaszos eljárásban a szakértői bizottság tagjainak közre kell működniük a részvételi jelentkezések vizsgálatában [Dokumentálási Rendelet 24. cikk (2) bekezdés 19. pont], a tárgyaláson [Dokumentálási Rendelet 25. cikk (1) bekezdés 16. pont], a versenypárbeszéden [Dokumentálási Rendelet 26. cikk (1) bekezdés 15. pont], a végleges ajánlatok bontásakor [Dokumentálási Rendelet 27. cikk (1) bekezdés 9., 14. és 17. pont] és a végleges ajánlatok értékelésekor [Dokumentálási Rendelet 28. cikk (1) bekezdés 33. pont]. Fontos különbség a magyarországi felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadóhoz vagy állami közbeszerzési szaktanácsadóhoz képest az, hogy a horvátországi, tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakértők nem rendelkeznek semmiféle speciális felelősséggel. Nem szükséges például az, hogy az eljárást megindító felhívást és a közbeszerzési dokumentumokat aláírják vagy ellenjegyezzék, vagy bármilyen egyéb módon jóváhagyják. Hasonlóképpen a többi eljárási cselekménynél is a jogszabályokban csak az a feladatuk kerül nevesítésre, miszerint „jelen kell lenniük”, „közre kell működniük”. A jelenlétüket és a közreműködésüket pedig az egyes eljárási cselekmények során felvett jegyzőkönyvek igazolják. A 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet 21. § (3) bekezdése szerint a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, a 478/2023. (X. 31.) Korm.

rendelet 18. § (3) bekezdése szerint az állami közbeszerzési szaktanácsadó felel a közbeszerzési szakértelmért. A közbeszerzési szakértő felelősségének ilyen közvetlen megállapítása a horvátországi szabályozásban nem szerepel.

Hogyan szerezhethet valaki Horvátországban közbeszerzési szakértői tanúsítványt?

Az erre jelentkezőnek először is a Képzési Rendelet 2. cikk 11. pontja alapján részt kell vennie a képzésen, amelyért jelenléti igazolást kap. Ez a képzés a Képzési Rendelet 2. cikk 6. pontja szerint egy online platformon⁷ zajlik. A képzés – melynek célja a közbeszerzés területén való ismeretek, készségek és képességek megszerzése a közbeszerzési eljárások hatékony végrehajtása érdekében – szakértői képzési programból és szakmai fejlesztési programból áll [Képzési Rendelet 2. cikk 3. pont]. Ezek közül a szakmai képzési program irányul magának a tanúsítványnak a megszerzésére, azaz akik ezt a szakmai képzési programot sikeresen teljesítik, azok jogosulttá válnak a Horvát Kbt. 197. cikke szerinti közbeszerzési szakértői bizottságban való részvételre. A Képzési Rendelet 13. cikk (2) bekezdése szerint a szakmai képzési program 50 tanórából áll, és aki ezek legalább 75%-án részt vesz, annak a számára részvételi igazolást állítanak ki [Képzési Rendelet 13. cikk (4) bekezdés]. A részvételi igazolás három évig érvényes, amely idő alatt a képzésben résztvevő írásbeli vizsgát tehet [Képzési Rendelet 13. cikk (5) bekezdés]. A képzések részben decentralizáltak, mivel azokat nyújthatja a közbeszerzési politikáért felelős kormányzati szerv, az Állami Közigazgatási Iskola és egy úgynevezett képzési szolgáltató is. Ez utóbbiak magánszervezetek, amelyek 3 évenként megújítandó engedély birtokában végezhetnek közbeszerzési képzési szolgáltatási tevékenységet [Képzési Rendelet 18. cikk]. Az írásbeli vizsgát a közbeszerzési politikáért felelős kormányzati szerv tartja, a vizsgán történő részvétel ingyenes [Képzési Rendelet 20. cikk (1) és (3) bekezdés], a vizsga 50 kérdésből áll és 135 percig tart [Képzési Rendelet 23. cikk (2) és (3) bekezdés]. A jelölt akkor teljesítette sikeresen az írásbeli vizsgát, ha a lehetséges pontszámok legalább 70%-át

elérte [Képzési Rendelet 24. cikk (2) bekezdés]. Az oktatásban való részvételt követően tehát a résztvevő a Képzési Rendelet 4. cikk (1) bekezdése alapján írásbeli vizsgát tesz, amelynek eredményeként – siker esetén – tanúsítványt kap. Emellett a gyakorlati tevékenységnek is lehet szerepe, mivel a Képzési Rendelet 11. cikk (1) bekezdése szerint tanúsítvány adható ki annak is, aki a közbeszerzési politikáért felelős államigazgatási szervnél vagy a Közbeszerzési Eljárásokat Ellenőrző Állami Bizottságnál legalább kétéves szakmai gyakorlattal rendelkezik.

E tanúsítvány a Képzési Rendelet 4. cikk (2) bekezdése szerint a megszerzését követő három évig érvényes. A három év lejártát megelőzően a tanúsítvány megújítható a Képzési Rendelet 5. cikk (1)-(2) bekezdése szerint, amennyiben a közbeszerzési szakértő a tanúsítványának érvényességi ideje alatt teljesít összesen 32 órányi online továbbképzést. A tanúsítvány meghosszabbításában is szerepe lehet bizonyos gyakorlati tevékenységeknek, mivel a Képzési Rendelet 11. cikk (3) bekezdése szerint megújítható azon személyek számára is, akik a közbeszerzési politikáért felelős államigazgatási szervnél vagy a Közbeszerzési Eljárásokat Ellenőrző Állami Bizottságnál legalább kétéves szakmai gyakorlattal rendelkeznek.

A másik része a Képzési Rendelet szerinti képzéseknek túlmutat a tanúsítvány kiadásán, ezek az úgynevezett szakmai továbbképzési programok. A szakmai továbbképzés révén bővülnek a közbeszerzés területén meglévő ismeretek, új ismeretek szerezhetők, és erősödnek a közbeszerzési szakembereknek szükséges készségek [Képzési Rendelet 27. cikk (1) bekezdés]. E szakmai továbbképzési program alap-, közép- és felsőfokon történik [Képzési Rendelet 27. cikk (2) bekezdés]. A szakmai fejlesztési program tartalma a közbeszerzés különböző aspektusaira vonatkozik, de kapcsolódnia kell a Képzési Rendelet 3. mellékletében felsorolt ProcurCompHR kompetenciakeret egyik témájához. A ProcurCompHR⁸ egy európai uniós projekt keretében, a ProcurCompEU-nak megfelelően kifejlesztett kompetencia-keretrendszer és önértékelő eszköz a közbeszerzési

⁷ A platform neve: e-Izobrazba. Elérhető innen: <https://egradani-izobrazba.mingo.hr/> Lényegét tekintve a magyarországi Neptun-rendszerrel rokonítható, a tanuló/hallgató résztvevő nyilvántartása, tantárgyfelvétele és a tanúsítványának státusza, annak nyilvántartása is ebben a rendszerben történik.

⁸ A ProcurCompHR elérhető ezen a linken: <https://egradani-izobrazba.mingo.hr/ProcurCompEuQuestionnaire/Edit?vrst=ProcurCompEU>.

szakemberek számára, amelynek célja a közbeszerzés terén dolgozók készségeinek és tudásának felmérése, fejlesztése és standardizálása a hatékonyabb közbeszerzési eljárások érdekében, és amelyen keresztül a szakemberek anonim módon értékelhetik saját képességeiket. Ez a kompetencia-keretrendszer meghatározza azokat a kulcsfontosságú készségeket (pl. jogi ismeretek, projektmenedzsment, etika), amelyekre egy közbeszerzési szakembernek szüksége van.

A Képzési Rendelet továbbá nagy szabadságot és autonómiát biztosít abban is, hogy oktatói oldalon is be lehet kerülni a közbeszerzési képzési rendszerbe. A Képzési Rendelet 16. cikke alapján ezt mind tudományos (oktatói, előadói, tudományos publikációs), mind szakmai gyakorlati (akár valamely ellenőrző szervnél, akár közbeszerzések lebonyolítása terén megszerzett) követelmények teljesítésével el lehet érni. Ezeket a szakértő személyeket be lehet vonni a Képzési Rendelet szerinti oktatásba [Képzési Rendelet 16. cikk (3) bekezdés].

Összességében elmondható tehát, hogy Horvátországban is vannak valamiféle hivatalos státuszú közbeszerzési szakemberek az ajánlatkérő oldalán. Megállapítható az is, hogy egyértelmű képzési feltételeknek kell megfelelniük, és a szaktudásuk fennállását időről időre bizonyítaniuk kell. A rájuk vonatkozó képzési feltételek szigorúbbak, mint a magyarországi állami közbeszerzési szaktanácsadók esetén. Az állami közbeszerzési szaktanácsadók kötelező közbeszerzési szakmai képzéséről szóló 479/2023. (X. 31.) Korm. rendelet nem tartalmaz egységes tanulmányi és vizsgakövetelményeket. Jelenleg Magyarországon az állami közbeszerzési szaktanácsadói státusz megszerzéséhez közvetlenül vezető vizsga nincsen. Ugyanakkor a horvátországi tanúsítvány meghosszabbításához a követelményrendszer enyhébb, nem szükséges bizonyos mennyiségű közbeszerzési eljárásban való részvétel vagy előírt mennyiségű ellenőrzési gyakorlat teljesítése, mint például a 478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet 9. § alapján. A Képzési Rendelet szerinti tanúsítványt a képzést követően tett sikeres vizsga birtokában bárki megszerezheti. Nem szükséges a tanúsítvány megszerzéséhez semmilyen előzetes végzettség.

Általában megállapítható a horvátországi tanúsítványal rendelkező közbeszerzési szakértőkről, hogy a felelősségi viszonyaik nem lépnek túl a munkavállalói vagy adott esetben a megbízási jogviszonyon, nincsen kifejezetten az ő felelősségvállalásuk előírva az eljárás közbeszerzési jogi szakszerűségért, nincsenek eljárási cselekmények, ajánlatkérő által kiállított dokumentumok, amelynek érvényességéhez, megfeleléséhez az ő ellenjegyzésük, jóváhagyásuk, aláírásuk szükséges, ennek következtében nem szükséges például felelősség-biztosítási szerződés megkötése és erkölcsi bizonyítvány vagy a feddhetetlenség egyéb igazolása sem. Fontos kiemelni, hogy Magyarországgal megegyezően, de Szlovákiától⁹ különbözően Horvátországban is kizárólag természetes személyek birtokolhatják ezt a státuszt.

A tanúsítványal rendelkező szakértők lehetnek akár az ajánlattevő alkalmazottai, akár egyéb személyek (illetve akár a központi beszerző szervnél alkalmazásban álló személyek). Így tehát nincsen akadálya annak sem, hogy a szakértelmüket a piacon értékesítsék, és így megbízási szerződést kötve az ajánlatkérő oldalán eljárjanak, lebonyolítsák a közbeszerzést. Sőt, annak sem látszik a Horvát Kbt. alapján akadálya, hogy a kiegészítő közbeszerzési szolgáltatást olyan gazdasági szereplők végezzék, amelyek vagy akik nem rendelkeznek a Képzési Rendelet szerinti tanúsítványal, amennyiben egyébként a Horvát Kbt. 197. cikke alapján egy fő, tanúsítványal rendelkező közbeszerzési szakértő az ajánlatkérő oldalán közreműködik.

Litvánia

A járulékos közbeszerzési szolgáltatásról általában Litvániában

Litvániában a közbeszerzéseket a Litván Köztársaság közbeszerzési törvényéről szóló I-1491. sz. 1996. augusztus 13-ai törvény (a továbbiakban: Litván Kbt.) szabályozza a legmagasabb szinten.¹⁰

Csakúgy, mint a magyarországi vagy a horvátországi szabályozásban, Litvániában is beépítette a jogalkotó a Litván Kbt-be a 2014/24/ EU irányelv korábbiakban már ismertetett, a járulékos közbeszerzési tevékenység-

⁹ Lásd Vén Gergely: A járulékos közbeszerzési tevékenység szabályozása Csehországban, Lengyelországban és Szlovákiában, valamint összefüggései az uniós és a magyar közbeszerzési joggal. In: Közbeszerzési Értesítő Plusz. 2025/5. sz., 38-47.

¹⁰ A litván közbeszerzési jogszabályok elérhetők innen: <https://vpt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/viesieji-pirkimai-ta/>.

ról szóló minimális szabályait. Ennek megfelelően a Litván Kbt. is ismeri a járulékos közbeszerzési tevékenységeket. A Litván Kbt. 2. cikk 22. pontja szerint a járulékos közbeszerzési tevékenységek elsősorban az alábbiak:

- olyan technikai infrastruktúra biztosítása, amely lehetővé teszi az ajánlatkérő számára, hogy közbeszerzési eljárásokat folytasson le áruk, szolgáltatások vagy munkák beszerzésére, vagy előzetes közbeszerzési szerződéseket kössön;
- tanácsadás a közbeszerzési eljárások lefolytatásával vagy a dokumentumok elkészítésével kapcsolatban;
- közbeszerzés előkészítése és a közbeszerzési eljárások megszervezése.

A Litván Kbt. 2. cikk 23. pontja továbbá szintén ismeri ennek a piacon szolgáltatásokat nyújtó változatát, a járulékos közbeszerzési szolgáltatás nyújtóját.

Emellett a Litván Kbt. 2. cikk 3. pontja a központi beszerző szervezetet is felhatalmazza azzal, hogy végzhessen közbeszerzést támogató tevékenységet. Amennyiben továbbá egy ajánlatkérő a központi beszerző szervezettel kiegészítő beszerzési tevékenység tárgyában szerződést kíván kötni, ezt a Litván Kbt. 82. cikk (3) bekezdés 3) pontjának 5. alpontja alapján a közbeszerzési eljárás jogszerű mellőzésével teheti. Tehát a jogalkotó Litvániában is bizonyos előnyben részesíti a központi beszerző szerv által nyújtott közbeszerzést támogató tevékenységet.

A hivatalos státuszú közbeszerzési szakértők Litvániában

Litvánia azonban szintén az Európai Unió azon országainak szűk körébe tartozik, amely speciális státuszt tart fenn azon személyek vagy legalábbis egy részük számára, akik az ajánlatkérő oldalán a közbeszerzési szakértelmet biztosítják.

A Litván Kbt. 19. cikk 1. alpontja szerint az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárások lefolytatására egy úgynevezett közbeszerzési bizottságot kell létrehoznia. Ennek a közbeszerzési bizottságnak a Litván Kbt. 19. cikk 3. pontja szerint legalább három természetes személy tagja kell, hogy legyen, a tagoknak gazdasági, műszaki és jogi szakértelemmel kell rendelkezniük, illetve közülük legalább egy főnek járatosnak kell lennie a közbeszerzési jogban és közbeszerzési szakértői tanúsít-

vánnyal kell rendelkeznie. Litvániában tehát léteznek az ajánlatkérő oldalán eljáró, a közbeszerzési eljárás lebonyolításában közreműködő hivatalos státusszal bíró személyek, a tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakértők. Ebben megegyezik a Horvát Kbt. által támasztott követelményekkel, ellenben eltér a Kbt. 27. § (3) bekezdésétől, mivel Magyarországon a közbeszerzési szakértőnek nem kell feltétlenül felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadónak vagy állami közbeszerzési szaktanácsadónak lennie, még akkor sem, ha ilyen személy bevonása a közbeszerzési eljárásba egyébként kötelező. A Litván Kbt. ugyanakkor a tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakértők bevonását a Kbt.-hez hasonlóan nem teszi teljes körűvé, bár annál szélesebb körben vonja meg e személy kötelező bevonásának határait: a kis értékű beszerzések, a keretmegállapodások második szakasza és a dinamikus beszerzési rendszerek ajánlattételi szakasza mentesül az alól, hogy a közbeszerzési bizottságban közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személy vegyen részt. Követelmény a Litván Kbt. 19. cikk 3. pontja alapján az is, hogy a közbeszerzési bizottság tagjai – így a közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személy is – „jó hírnévvel” rendelkezzenek. A jó hírnév fogalmát a Litván Kbt. 2. cikk 17. pontja határozza meg, e szerint a fogalom a magyarországi erkölcsi bizonyítvánnyal igazolható feddhetetlenségnek, büntetlen előéletnek feleltethető meg. A Litván Kbt. 19. cikk 1. pontja szerint az ajánlatkérőnek arra is lehetősége van, hogy külön bizottságokat hozzon létre a közbeszerzés előkészítésére, a vitás kérdések vizsgálatára vagy a szerződés teljesítésére, vagy ezeket a feladatokat a közbeszerzési eljárásokat lebonyolító bizottságra ruházza át, de a bizottságok szakértőire, így a közbeszerzési szakértőre vonatkozó követelmények e „külön”-bizottságok tekintetében is fennállnak.

Hogyan tehet szert a litvániai közbeszerzési szakértő e tanúsítványra? A közbeszerzési szakértői tanúsítvány megszerzése céljából a Litván Kbt. 95. cikk 6. pontja alapján vizsgát kell tenni. A Litván Kbt. 92. cikk 6. pontja szerint a közbeszerzési szakértői tanúsítvány megszerzése céljából leteendő vizsgáért, a kiadásáért és a megújításáért díjat kell fizetni. A tananyagot és a tesztet a Litván Kbt. 95. cikk 4. pontjának 4.1. és 4.2. alpontja szerint a Közbeszerzési Szolgálat állítja össze és folytatja le. A sikeresen letett vizsgát követően a megszerzett tanúsítvány a Litván Kbt. 95. cikk 6. pontja szerint 5 évig

érvényes, amelyet újabb sikeres vizsgával lehet újabb 5 évvel meghosszabbítani. A Litván Kbt. csak e tanúsítvány megszerzésének az előbb felsorolt kereteit adja meg, a részletesebb szabályokat a litvániai Közbeszerzési Szolgálat igazgatójának a közbeszerzési szakértők ismereteinek ellenőrzésére irányuló eljárásról szóló 2022. június 6-i IS-109. sz. rendelete¹¹ (a továbbiakban: IS-109. sz. rendelet) tartalmazza.

Az IS-109. sz. rendelet 3. pontja szerint a tanúsítási eljárás, a tanúsítások nyilvántartása és felülvizsgálata – a horvátországihoz hasonlóan – egy online felületen (virtualios atestacijos sistemoje, a továbbiakban: VAS) zajlik.¹² Annak a litvániai közbeszerzési szakembernek, aki ezen tanúsítványt meg kívánja szerezni, személyazonosításra alkalmas módon regisztrálnia kell a VAS online felületén. Ugyanitt meg kell fizetnie a tanúsítási díjat, majd akár azonnal el is végezheti az 50 kérdésből álló tesztet, amelynek sikeres elvégzéséhez a kérdések 80%-ára helyes választ kell adnia. A közbeszerzési szakemberek tanúsítási kérdéseit a Közbeszerzési Szolgálat honlapján közzétett, a közbeszerzési szakemberek ismereteinek tesztelésére vonatkozó tartalmi követelményeknek megfelelően kell összeállítani. Ezeket a követelményeket a Közbeszerzési Szolgálat frissíti a közbeszerzést szabályozó törvények és rendeletek, valamint a bírósági gyakorlat változásai, illetve egyéb szükséges esetekben, feltüntetve a frissítés dátumát és a dokumentum verzióját (IS-109. sz. rendelet 8. és 13. pontja). A tanúsítási kérdéseket a Közbeszerzési Szolgálat felelős alkalmazottai állítják össze, frissítik, illetve egészítik ki (IS-109. sz. rendelet 9. pontja). A tanúsításra való felkészülés elősegítése érdekében továbbá információforrások [videóanyagok, a közbeszerzési törvény rendelkezései, közbeszerzési szabályzatok, dokumentumok (iránymutatások, ajánlások), bírósági gyakorlat] ismerete is szükséges, amelyekkel a beszerzési szakembernek tisztában kell lennie a tanúsításra való felkészülés során (IS-109. sz. rendelet 10. pont 10.3. alpontja). Az online vizsga során a jelentkezők nem viselhetnek és nem használhatnak személyes tárgyakat (karkötőket, órákat, fényképezőgépeket, mobiltelefonokat és egyéb információk fogadására, továbbítására, rögzítésére és/vagy tárolására szolgáló eszközöket), nem viselhetnek

kabátot, sapkát vagy más fejfedőt, kivéve orvosi vagy vallási okokból, valamint fejhallgatót, a VAS-hoz való hozzáférés és a tanúsítás elvégzéséhez használt számítógépen a tanúsítás során nem nyithatnak meg más weboldalakat vagy programokat, kivéve magát a VAS-t, nem használhatnak irodalmat, jegyzeteket, szemüveget (kivéve, ha az kizárólag látásjavításra szolgál), a tanúsítás során nem lehetnek jogosulatlan személyek a helyiségben, és a vizsgázók nem vehetnek igénybe segítséget más személyektől, a vizsgázó arcának a tanúsítási folyamat során végig látszania kell a monitor képernyőjén (IS-109. sz. rendelet 45. pont 45. 2. alpontja). Egy litvániai, tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakembernek tehát nem kell semmilyen képzésen részt vennie a vizsga előtt, a felkészülését saját magának kell elvégeznie. Semmilyen előzetes végzettségi vagy gyakorlati követelmény sem áll fenn a tanúsításra jelentkező személlyel szemben, nem kell meghatározott időtartam alatt meghatározott számú közbeszerzési eljárás lebonyolításában részt vennie, vagy meghatározott időtartam alatt meghatározott számú közbeszerzési eljárás jogszabályon alapuló ellenőrzésében részt vennie. A tanúsítást követő öt év lejárta követően a megújításhoz sem szükséges semmilyen más követelményt teljesítenie a fentebb bemutatott vizsgán kívül.

Ezt követően szükséges megvizsgálni, hogy melyek is pontosan – a vonatkozó jogszabályok alapján – e tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakember tevékenységének a keretei a közbeszerzési eljárásban. Fentebb már említésre került, hogy a Litván Kbt. 19. cikk 1. pontja szerint az ajánlatkérő által létrehozott közbeszerzési bizottság – amelynek a Litván Kbt. 19. cikk 1. pontja alapján a közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személy is a tagja –, a tevékenységét különböző résztvékenységekre is bonthatja, amelyek között szerepel az előkészítés is. Ugyanakkor a Litván Kbt. szerint is főszabályként véget ér a szerepe a közbeszerzési eljárás lezárásával. A jelenlegi litvániai szabályozás szerint nincsen olyan sajátos közigazgatási eljárás, amely arra szolgálna, hogy a közbeszerzési jogsértéseket, azok felelősét megállapítsa, bírságot szabjon ki és hasonló eszközökkel éljen. E helyett a Litván Kbt. 101. cikk 1. pontja szerint a közbeszerzési jogsértés megállapítása

¹¹ A rendelet szövege elérhető itt: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/45c4b880e63811ecb369fde863feb27d/asr>.

¹² A VAS elérhető ezen a linken: <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos-3/atnaujinta-virtualios-atestacijos-sistemas-prisijungimo-instrukcija-0Uy/>.

iránti kérelemmel a helyi bírósághoz szükséges fordulni. Ebből viszont az következik, hogy a közbeszerzéseket érintő jogorvoslati eljárásban az ajánlatkérő képviselőjében a közbeszerzési szakértőknek nem lehet szerepe, az fogalmilag kizárt, hiszen itt egy bírósági eljárásról van szó.

A Litván Kbt. 19. cikk 1. pontja ugyanakkor a szerződés teljesítésének időszakát is kiemeli, mint olyat, amelyben a közbeszerzési bizottságnak, és ezen belül a közbeszerzési tanúsítvánnyal rendelkező tagjának szerepe lehet. A litvániai jogorvoslati bírósági gyakorlat szerint, tekintettel arra, hogy a közbeszerzés a tervezés pillanatától a szerződés végrehajtásának szakaszáig egyetlen folyamatot képez, a közbeszerzési bizottság hatáskörei tágabban értelmezhetők, és a beszerzés több szakaszára is kiterjedhetnek, azaz a közbeszerzési bizottság a beszerzés megkezdésétől a közbeszerzési szerződés teljesítésének befejezéséig eljárhat, illetve az ajánlatkérőnek joga van a teljesítés kapcsán önálló közbeszerzési bizottságot alakítania, benne természetesen a megfelelő szakértelemmel és tanúsítvánnyal rendelkező szakemberekkel.¹³

Megállapítható az is, hogy a közbeszerzési szakértői tanúsítvánnyal rendelkező személy nem tartozik speciális felelősséggel az általa elvégzett szakértői tevékenységért, nem szükséges szakmai felelősségbiztosítást kötnie. A felelőssége megegyezik a közbeszerzési bizottság többi tagjának a felelősségével. A közbeszerzési bizottság tagjai alapvetően az ajánlatkérő felé tartoznak felelősséggel. Ennek a tartalmát pedig az ajánlatkérő határozza meg a bizottság tagjainak kinevezésekor vagy a velük kötött szerződésben, akár esetileg, akár az adott ajánlatkérőnél érvényes közbeszerzési szabályzat alapján.¹⁴ A litvániai gyakorlat szerint azért nincs különös felelőssége a közbeszerzési bizottság szakértelemmel rendelkező tagjának, mert amikor szakértői ismeretekkel rendelkező személyt neveznek ki a közbeszerzési bizottságba, akkor ez a szakértő alkalmazhatja a szakértelmét megalapozó speciális ismereteit, de a közbeszerzési bizottság tagjaként nem ad formalizált szakértői következtetéseket, hanem a közbeszerzési bizottság munkájában a többi taggal egyenlő alapon vesz részt, ugyanolyan jogokkal (beleértve az egy szavazatot) rendelkezik a közbeszerzési bizottság határozatainak elfo-

gadásában, mint a közbeszerzési bizottság bármely más tagja.

Olyan feltételt sem ismer sem a Litván Kbt., sem más litvániai közbeszerzési jogszabály, hogy a bíráló bizottsági tagként eljáró, tanúsítvánnyal rendelkező közbeszerzési szakértők alkalmazásban álljanak az ajánlatkérőnél. Nincs korlátozva az sem, hogy milyen jogviszony alapján járhatnak el e minőségükben. Ez azt feltételezi, hogy ezeknek a hivatalos státuszú közbeszerzési szakértőknek Litvániában is van kialakult piaca. Abból, hogy a közbeszerzési szakértelmet igazoló tanúsítványt egy szigorúan ellenőrzött vizsga során lehet megszerzeni, az következik, hogy ilyen feladatokat kizárólag természetes személyek láthatnak el. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ezek a személyek nem állhatnak alkalmazásban, nem társulhatnak stb. Annak a követelménynek, miszerint a közbeszerzési bizottságnak legyen legalább egy közbeszerzési tanúsítvánnyal rendelkező tagja sokféleképpen eleget lehet tenni, akár úgy is, hogy az ajánlatkérő megbízási szerződést köt egy gazdasági társasággal, amelynek munkavállalói vagy személyesen közreműködő tagjai között van ilyen személy, és személyesen ez a személy jár el a közbeszerzési bizottságban.

Összevetve a magyarországi állami közbeszerzési szaktanácsadók jelenlegi helyzetével, a litvániai megfelelőjük státuszának megszerzése és megtartása egyszerűbbnek látszik: egyetlen vizsgát kell letenni, nincs semmilyen tanfolyamon, konferencián, előadáson való részvételi kötelezettség, nincsenek szakmai gyakorlati követelmények. Az így megszerzett jogi státusz nem három, hanem öt évig tart, és a megújításához újabb vizsga szükséges, nem szükséges ellenben meghatározott időtartam alatt teljesített meghatározott mennyiségű szakmai gyakorlat. Lehetséges, hogy a tanúsítvány megszerzéséhez szükséges vizsga nehézsége meghaladja azoknak a követelményeknek a teljesíthetőségét, amiket például egy magyarországi állami közbeszerzési szaktanácsadónak teljesítenie kell e státusz megszerzéséig, de erre a kérdésre jelen tanulmány keretei között nehéz megállapítást tenni. Azonban az kétségtől megállapítható, hogy a litvániai jogosultság megszerzésének szabályai kevésbé komplikáltak.

¹³ Lásd a Litván Kbt. Nagykommentárját, amely elérhető ezen a linken: <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/sections/360004647219-I-skyrius-%C4%AEstatymo-taikymo-sritis-pagrindin%C4%97s-s-%C4%85vokos-Klasifikacija>.

¹⁴ Lásd a Litván Kbt. Nagykommentárját.